

Arthur van Schendelstraat 600
3511 MJ Utrecht
030 2567 350
alliantie@cirkelregio-utrecht.nl
www.cirkelregio-utrecht.nl

Notitie tbv mondelingen inbreng commissie BEM

Inspraak door Josja Veraart, adjunct-directeur NMU en voorzitter Alliantie Cirkelregio

Hierbij reageren wij graag op de conceptstukken 'Beleidsvisie Circulaire Samenleving 2050' en 'Uitvoeringsagenda Circulaire Samenleving 2021-2023'. Allereerst willen wij graag benoemen dat de regio erg blij is met de conceptvisie en het uitvoeringsprogramma. Wij zien hier twee documenten die een belangrijke rol gaan spelen bij het aanjagen van de transitie naar een circulaire samenleving in de regio. We feliciteren de provincie ook dat het gelukt is om een uitvoeringsprogramma op te stellen, vanuit de hele organisatie, waarmee circulaire economie een facetbeleid is geworden. Per document geven we hieronder eerst een wat meer algemene reactie, om vervolgens op een paar onderdelen specifiek in te gaan.

Beleidsvisie Circulaire Samenleving 2050

De visie schetst een helder en realistisch beeld. Vooral het feit dat nadrukkelijk wordt gesproken over een systeemtransitie in plaats van een systeemoptimalisatie spreekt ons erg aan. Hiermee wordt zoveel mogelijk een lineaire lock-in voorkomen. Het is cruciaal dat dit zo expliciet benoemd en centraal gesteld wordt. Hiermee wordt benadrukt dat de tijd van oude duurzaamheid (steeds een beetje minder slecht doen) voorbij is en het tijd is voor maatregelen waarmee we een fundamentele verandering inzetten. Dat betekent ook automatisch dat je onderscheid gaat maken tussen incrementele innovatie (ter verbetering en versterking van het huidige systeem) en innovaties met doorbraakkracht en potentie naar een nieuw systeem.

Zichtbaar is dat de visie is opgebouwd vanuit de organisatie, met de verschillende beleidsvelden uit de provincie hierin verwerkt. Dit kan als voorbeeld dienen voor andere overheden. Circulaire economie als thema gaat nu eenmaal de hele organisatie aan, we denken dat de start die hier gemaakt is kan gaan zorgen voor een goede borging in de gehele organisatie van de provincie Utrecht.

We geven de volgende tips mee:

- Het ambitieuze doel van 100% circulair inkopen in 2030 is een mooie inspiratie voor de rest van de regio. De partners van de Alliantie Cirkelregio Utrecht dragen graag bij aan het behalen van deze doelstelling en ook om deze te laten landen bij de Utrechtse gemeentes en de waterschappen.

- De doelen, zoals genoemd in de visie, zijn erg algemeen en niet erg SMART geformuleerd. Een voorbeeld hiervan is het volgende doel, van pagina 20: “Het ruimtelijk instrumentarium van de provincie Utrecht wordt ingezet om waardebehoud van gebieden en materialen en, waar mogelijk, waardevermeerdering door functiemenging op gebiedsniveau te realiseren.” Wij roepen op tot het formuleren van SMART doelen voor de beleidsvisie. Wanneer deze aanpassing is gedaan is het eenvoudiger om de koppeling te leggen met de uitvoeringsagenda.
- In de visie worden de tijdshorizont 2050 gebruikt als stip op de horizon en 2030 ten behoeve van de concretere acties. Graag dit onderscheid nog verder uitwerken, en met name de focus op 2030 gekoppeld aan concrete activiteiten in het uitvoeringsagenda.

Uitvoeringsagenda 2021-2023

De manier waarop de uitvoeringsagenda per thema is opgesteld is wederom effectief. Het eigenschap ligt bij de verschillende concerns. We signaleren dat de ambities en acties uit de uitvoeringsagenda en de geschetste toekomstdoelen in de beleidsvisie beter op elkaar kunnen aansluiten. Een voorbeeld hiervan is het thema circulair inkopen. In de beleidsvisie staat een ambities doel geformuleerd van 100% door de provincie. Circulair inkopen/opdrachtgeverschap wordt in de komende slechts ‘versneld’ in de volgens de uitvoeringsagenda.

We zijn erg blij met de adaptieve manier waarop het proces rond deze uitvoeringsagenda is ingestoken. Leren en werken in complexe transitie kan alleen door te experimenteren en te leren en door fouten te mogen maken. Belangrijk verschil tussen transitie- en programmasturing is het vermogen te kunnen leren en de koers hierop aan te passen. Vaak blijft het leren beperkt tot de voorbeelden zelf en blijft de opwaartse beweging van al die lessen tezamen uit. Een adaptieve, reflexieve aanpak stelt je in staat om als het ware mee te kunnen bewegen met de transitiebeweging zelf. We kijken ernaar uit om dit document regelmatig met elkaar te herzien en aan te scherpen waar nodig. Om de verschillende genoemde acties waar te maken, zijn wij van mening dat het nodig is dat de provincie ook investeert in mankracht binnen de eigen organisatie, die tevens in de samenwerking met de regio een rol kan pakken.

Naast het bovenstaande, vielen ons de volgende dingen op:

- De uitvoeringsagenda geeft op een goede en concrete manier handen en voeten aan de vergezichten zoals geschetst in de beleidsvisie. Echter kan de uitwerking nog concreter, zodat de activiteiten ook leiden tot het aanjagen van de transitie. Als voorbeeld benoemen we hier de acties gericht op water: de uitvoeringsagenda geeft een behoorlijke opsomming, waar wat ogenschijnlijke tegenstrijdigheden in zitten. Bij grondwater zijn acties genoemd met betrekking tot het gebruik (drinkwater, energie uit bodem) en acties voor infiltratie, maar is er voldoende samenhang en ligt er een overkoepelende visie op het herstel en duurzaam in stand houden van het systeem. Een beleidskader kan hierbij helpen.
- Een belangrijke spil van de circulaire samenleving is wat ons betreft circulair ondernemerschap. We zouden graag zien dat hier in de uitvoeringsagenda meer op wordt ingezet. De

provincie kan zeker een belangrijke rol spelen bij het stimuleren van circulair ondernemerschap. Bijvoorbeeld door:

- Te investeren in het aanstellen van circulaire ketenontwikkelaars, zowel ten behoeve van bestaande ketens als over verschillende ketens heen (sluiten van grondstofketens);
  - Te voorzien in cofinanciering voor bedrijven die gezamenlijk willen investeringen in schaalbare ketenaanpakken;
  - De inzet van man/vrouwkracht bij de provincie om samen met Alliantie Cirkelregio en ROM/EBU circulair ondernemerschap in de regio aan te jagen. We zien deze activiteiten graag toegevoegd aan het uitvoeringsprogramma.
- We zien dat bij de provincie stevig wordt ingezet op de monitoring van de circulaire economie. De provincie heeft hiermee de rol van data erkend en gekoppeld aan een concrete mijlpaal; voor 2022 alle data op orde. Dit is een mooie en belangrijke ambitie voor de eigen organisatie, maar ook een stimulans voor de regio. Ook in de coalitie monitoring van Cirkelregio Utrecht denken we hier (in samenwerking met de provincie) over na. Wij zijn erg blij met deze focus en zien daar een belangrijk rol voor de provincie in samenwerking met de regio.
  - Een activiteit die we nog toegevoegd willen zien is de provincie als lobbyist. Als middenbestuur heeft de provincie hiervoor een sterke positie naar het Rijk en naar Europa over zaken als beleid, wetgeving, heffingen, regulering en subsidies.
  - We zien dat een regionale grondstoffenstrategie wordt ontwikkeld. Wij voorzien een mooie rol voor een dergelijke strategie in de regio en zijn blij met dit initiatief.
  - Graag blijven we in gesprek over bovenstaande suggesties en blijven we samen met de provincie Utrecht werken aan een circulaire samenleving.

We komen nog met een uitgebreidere schriftelijke reactie voor 15 januari aanstaande.